

Yeterlik ve Kazanım Hazırlama

Hedefler

Eđitim hedefleri eğitim ürünlerinin hangi özellikleri taşıması gerektiği sorusuna yanıt veren ifadelerdir

Ülkenin genel politikalarıyla ilgili, yetiştirilecek ideal insan niteliklerine yönelik, uğrunda özveriden kaçınılmayacak değerleri ve düşünceleri içeren, felsefi boyutu ön planda olan kapsamlı olarak belirlenen hedefler uzak hedeflerdir.

Uzak hedeflere göre daha dar, uzak hedeflerin yorumlarına dayanan, kurumların, okulların işgörüsünü yansıtan yani kurumların yetiştirecekleri insan tipini anahatlarıyla tanımlayan hedefler genel hedeflerdir.

Belli bir dersin, belli bir kursun ya da belli bir konunun öğretiminde söz konusu olan, davranışa yönelik olarak ifade edilen hedefler özel hedeflerdir.

Hedeflerin nitelikleri

Hedefler, öğretmen değil, öğrencinin neler yapması gerektiğini ifade etmelidir.

Hedefler, öğrenme sürecine değil, öğrenme ürününe dönük olmalıdır.

Hedefler, öğrenme ürününü gösterecek nitelikte olmalıdır.

Hedef, içeriğe değil öğrenme ürününe dayalı olmalıdır.

Hedef, tek tip öğrenme ürününü ifade etmelidir.

Hedef, öğrencilerin kazanacağı davranışları gösteren bir eylemle ifade edilmelidir.

Hedefler konu başlıkları şeklinde ifade edilmemelidir.

Hedefler hem kapsamlı hem de sınırlı olmalıdır. Bu anlamda hedefler bir tek davranış değil, davranışlar grubunu ifade ederken, diğer yandan da tek bir özellik göstermelidir.

Hedeflerin nitelikleri

Hedeflerin hangi içerikle ilgili olduğu belirtilmelidir.

Hedefler binişik olmamalı, tamamlayıcı yani bitişik olmalıdır.

Hedefler hangi alanla ilgili yazılıyorsa, o alanın niteliklerine ve basamaklarına uygun olmalıdır. Bilişsel özellikleri ağır basan davranışlar bilişsel alana, devinişsel özellikleri ağır basan davranışlar ise devinişsel alana giren hedef ifadeleri ile yazılmalıdır.

Hedefler birbirlerini desteklemeli, bir ders için yazılan hedefler kendi içinde mantıksal açıdan tutarlı olmalıdır.

Örnek hedef davranışlar

Usta şoför rehberliğinde araba kullanma

Tarife bakarak kek yapma

Kullanım kılavuzunun rehberliğinde telesekreteri kurma

Mekanikleşme

Bu düzeyde artık davranış alışkanlık haline gelmiştir. Birey, etkinliğin gerektirdiği davranışı uyum içinde gösterir.

Otomobil kullanma

Sabah akşam el yüz yıkama alışkanlığı

Örgü örme

Karmaşık Davranış

Bu düzeyde birey, psikomotor becerinin gerektirdiği karmaşık hareketleri en az zaman ve en az enerji harcayarak düz-gün bir biçimde yapar.

Birey gösterdiği davranışı, öncelik sonralık sırasını düşünmeden, otomatik olarak ve kendine güvenerek yetkin olarak sergiler.

Yoğun trafikte hata yapmadan araba kullanma

Etek dikme

Ziyafet sofrası hazırlama

Uyum

Bu düzeyde birey, beceriyi yeni bir durumda etkili olarak kullanabilir. Bir sorunla karşılaşma durumunda beceri, soruna çözüm getir-me yönünde gösterilir

Kek fırındayken elektrik kesildiğinde keki kaliteli olarak pişirme konusunda çözüm bulma

Elbise kalıbına yeni model uygulama

Modası geçmiş bir giysiyi günün çizgilerine uygun olarak onarma

Yaratma

Bu düzeyde birey, daha önceden edindiği yöntemlerden yararlanarak bugüne kadar yapılmamış özgün bir ürün ortaya çıkarır.

Artık yiyeceklerden yeni ve lezzetli bir yiyecek üretme

Beste yapma

Suyla çalışan otomobil, motoru üretme

Hedef ve Davranış Yazmada Farklı Yaklaşımlar

Program özellikleri dikkate alındığında üç farklı yaklaşımın olduğu gözlenmektedir.

Bunlar;

İ Aşamalı Hedef Yazma Yaklaşımı

İ Yeterliğe Dayalı Hedef Davranış Yazma Yaklaşımı

İ Modüler Hedef Yazma Yaklaşımı

Aşamalı hedef yazma yaklaşımı

Bu yaklaşım, Bloom'un aşamalı sınıflama yaklaşımını temele almaktadır.

Örnekler:

İ Alan: Bilişsel

İ Düzey: Kavrama

İ Hedef: Program geliştirmenin öğeleri arasındaki ilişkileri kavrayabilme

İ Davranışlar: 1. Verilen bir ögenin program geliştirmedeki işlevini yazma/söyleme. 2. Verilen bir öğedeki yetersizliklerin diğer öğeleri nasıl etkileyeceğini yazma/söyleme. 3. Verilen bir ögenin diğer öğe ya da öğelerle ilişkisini yazma/söyleme. 4. Programın bir ögesi ile ilgili verilen bir örnekteki yetersizlikleri yazma/söyleme.

Alan: Duyuşsal

Düzyey: Tepkide Bulunma

Hedef: Program geliştirme alanındaki ulusal/uluslararası gelişmelerin farkında oluş

Davranışlar: 1. Program geliştirmeye ilişkin en son ulusal yayınları söyleme. 2. Program geliştirme alanında ülkemizde bulunan dış kaynaklı yayınların belli başlı olanlarını sayma. 3. Program geliştirmede or-taya çıkan ulusal eğilimleri söyleme. 4. Program geliştirmeye ilişkin uluslararası son eğilimleri belirleme. 5. Program geliştirme alanında ulusal ve uluslararası gelişmeler arasında paralellik kurma. 6. En çok kullanılan program geliştirme modellerini söyleme.

Aşamalı hedef yazma yaklaşımı

Alan: Devinişsel

Düzyey: Kılavuzla Yapma

Hedef: Öğretmenle birlikte yürüyüş yapma becerisi

Davranışlar: 1. Yürüyüşle ilgili hazırlık yapma. 2. Öğretmenin yaptığı yürüyüş biçimlerini dikkatlice izleme. 3. Gösterilen yürüyüş biçimlerini yapma. 4. Öğretmenden gelen uyarılara göre hareketlerin doğruluğunu kontrol etme. 5. Doğru hareketleri tekrar etme.

Yeterliğe dayalı hedef yazma yaklaşımı

Yeterliğe dayalı hedef programının sonunda öğrencilerin hangi standartta ne yapabileceklerini belirtir. Yeterliğe dayalı hedefler dört öğeden meydana gelir. Bunlar öğrenci, davranış (işlem), koşullar (verilenler) ve standarttır.

Örnekler

Konu: Hesap makinesinin kullanılması

Yeterliğe Dayalı Hedef:

Hesap makinesi ve üç ondalıklı 25 sayı verildiğinde (koşullar), bütün sayıları 1 dakika içinde hatasız olarak (standart), sabit bir sayı ile çarparak sonucu yazabilme (davranış).

Örnek

Konu: Hesap makinesinin kullanılması

Yeterliğe Dayalı Hedef:

Hesap makinesi ve üç ondalıklı 25 sayı verildiğinde (koşullar), bütün sayıları 1 dakika içinde hatasız olarak (standart), sabit bir sayı ile çarparak sonucu yazabilme (davranış).

Modüler hedef yazma yaklaşımı

Aşamalılık özelliği göstermeyen, bağımsız üniteler ve de modüller için kullanılır.

Örnek:

Ders: Türkçe

Hedef: Bu üniteyi çalıştıktan sonra;
İlköğretim Türkçe programında yer alan genel ve özel amaçların nitelik ve önemini kavrayabilecek,
İlköğretim okullarındaki Türkçe programının özel amaçlarını sıralayabilecek,
Amaçları davranışa dönüştürmenin ve öğrencilere kazandırmanın gereğini kavrayabilecek,
Amaçları gerçekleştirebilmek için ne gibi temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerektiğini kavrayabilecek,
Dil öğretim ilkelerini Türkçe öğretiminde etkili bir şekilde uygulayabileceksiniz.